

משרד החינוך המינהל למדע ולטכנולוגיה

כתיבת עבודה בעיצוב אופנה הנחיות למורה

הופק ע"י שושנה גוטהילף באוגוסט 2008

הרציונאל

בחרנו לעסוק בנושא כתיבת עבודה משום חשיבותו לתלמיד בתהליך הלמידה. מיומנות זו של הבעה בכתב נחוצה לתלמיד ככלי נוסף ומשמעותי להבעת מחשבותיו, לגיבוש רעיונותיו ולארגונם באופן מסודר בתהליך העיצוב. לרכישת שפה שמאפיינת את תחום העיצוב. מאחר שלצורך איתור גורמי השראה לעיצוב אופנה התלמיד נדרש לאסוף מידע, "לבצע מחקר" על הנושא שנבחר למטרה זו, עליו לקבל כלים והדרכה בכתיבת עבודה עיונית. כלים אלה ישמשו את התלמיד בתהליך הלמידה במגמה, בפרויקט הגמר בעיצוב אופנה ובעתיד. **בפרויקטים בעיצוב אופנה** (פ"ג ופרויקט ביניים- מיני פרויקט) נדרשות מהתלמיד עבודות קצרות, בנות שלושה עד ארבעה עמודים מלווים בתמונות להמחשת הנושא. מבנה העבודה הוא מבנה קלסי וכולל: מבוא, גוף עבודה, סיכום וביבליוגרפיה. **מטרות מסמך זה הן** לסייע למורה בהדרכת התלמידים בנושא של כתיבת עבודות עיוניות בעיצוב אופנה, הסיוע מתבטא:

- בהגדרה ובמיקוד של מאפייני העבודה עיונית בעיצוב אופנה
- בהצגת דוגמאות לכל חלקי העבודה ודוגמאות לניסוח שאלות חקר

מבוא

המבוא מהווה הקדמה לעבודה הכתובה. תפקידו לרכז את תשומת לבו של הקורא, כך שירצה להמשיך בקריאה. עליו להיות קשור לחלקי העבודה הבאים אחריו, בתוכן ובמשפטי קישור, **למשל** אחרי הצגת הנושא ותת- הנושאים, יש מקום לציין שבשל חשיבותו של היבט מסוים, הפרק הורחב והוצגו בו תמונות להמחשה.

מתי כותבים את המבוא?

- **מתחילים** בכתיבת המבוא מיד לאחר עיון מעמיק בחומר שלוקט לצורך כתיבת העבודה והתייעצות בנושא עם המורה. בשלב זה גם מגדירים ומנסחים את שאלת החקר, שאלת החקר מגדירה את מטרת המחקר ואת מטרת הפרויקט כולו.
- מסיימים את כתיבת המבוא בגמר העבודה.

מה כותבים במבוא?

- סדר ההתייחסויות המובאות כאן אינו מחייב ומשאיר מקום לרעיונות נוספים!**
- מצהירים על כוונות, במילים אחרות, מפרטים את הסיבות לכתיבת העבודה/ את המטרה, את מהות הפרויקט את החלק העיוני והחלק המעשי, **למשל**: מטרת הפרויקט היא לעצב קולקציה של פרטי לבוש בהשראת...

משרד החינוך המינהל למדע ולטכנולוגיה

- מתארים בקיצור נמרץ את הנושא שבו התלמיד **ניסה לאתר** את גורם ההשראה לעיצוב אופנה.
- מפרטים את תת-הנושאים מתוך החומר שכתוב בגוף העבודה ומציינים את החלק בו אותה גורם השראה ומנמקים את הבחירה.
- מתארים את השתקפותו של גורם ההשראה בקולקציה שעוצבה, ומציינים בקיצור ובאופן ענייני את מאפייני הקולקציה. תיאור מפורט יותר של הקולקציה ימוקם "בגוף העבודה", ראה בהמשך וב"משוב פלוס".
- סיבה אישית לבחירת הנושא.

איך מתחילים את כתיבת המבוא ?

להלן דוגמאות :

- בפתיחה שהיא שאלה, **למשל** שאלת החקר שנקבעה לעבודה יכולה להוות פתיחה.
- בפתיחה שהיא תיאור, **למשל** תיאור של פרט אחד או של פרטים אחדים מתוך החומר הנחקר.
- בפתיחה שהיא הצגת בעיה, **למשל** מחסור במים והתייבשותה של הכנרת, זאת במקרה שאגם הכנרת נבחר לשמש נושא העבודה.
- בפתיחה שהיא פתגם, אמירה או ציטוט, **מתוך** החומר הנחקר או ממקור רלוונטי אחר.
- בפתיחה שהיא סקירה היסטורית או ציון עובדה, **למשל** תולדות הלבוש.

גוף העבודה

גוף העבודה מכיל את הנושא המרכזי ואת תת-הנושאים שנבחרו כמתאימים להוות גורם השראה לעיצוב, רצוי לבחור בשניים או בשלושה תת- נושאים בהם התלמיד ניסה לאתר גורם השראה לעיצוב.

על אף שבחירת החומר מתבצעת על ידי התלמיד, חובה על המורה לסייע לתלמיד בבחירה. את **גוף העבודה** יש לסיים בתיאור גורם ההשראה שאותו בחומר ואת משמעותו ביחס לעיצוב קולקציה של פרטי לבוש, תוך כדי התייחסות לסוג הקולקציה.

הערה: בפ"ג בהתנסות בא. שימושית, שחייב לכלול "תיאור קולקציה" התיאור ייכלל בגוף העבודה. הגיוני לשבצו בעבודה בהמשך לדף ההשראה ולסקיצות. כמו כן במקום הזה יש להוסיף הערה המפנה את הקורא לקולקציה המצוירת (הפרזנטציה) ולתיק העבודות הנספח לפרויקט זה.

סיכום העבודה

סיכום העבודה הוא "אחיו התאום של המבוא", ולא רק משום ששניהם נכתבים בעת ובעונה אחת, לקראת סיום העבודה, אלה גם בשל תוכנם הדומה. בסיכום נכתבות מסקנות המתייחסות לכל מרכיבי העבודה על פי סדר הופעתם במבוא ובעבודה (החלקים העיוניים והמעשיים). בסיכום עונים על שאלת המחקר. הסיכום מהווה גם במה לציון חוויות שהתלמיד חווה בפרויקט וכמובן מקום נפלא לתודות.

ביבליוגרפיה

משרד החינוך המינהל למדע ולטכנולוגיה

מובאות כאן (מתוך ת"ל 20.20) "דוגמאות חיות" לאופן כתיבת הביבליוגרפיה, שימו לב לסדר רישום פרטי הכותר, כיווני הכתיבה והמספור הנפרד לשתי השפות, מקורות מאתרי האינטרנט ירשמו בנפרד משמאל לימין.

מקורות בעברית

1. גיאקסון, ק., 1991. **מלתחה להצלחה**. רמת גן, סירקיס מוציאים לאור בע"מ
2. הרשטיין, ר., 2000. **ניהול המותג**. ת"א. צ'ריקובר
3. חביב עליזה, 1995. **סדנה רב-תחומית באופנה**. ת"א, אורט ישראל
4. אינג' פבזנר, מ., 1922. **פרקים בחומרי טקסטיל**. ת"א, אורט ישראל
5. פלימן, ב., 1993. **תפירה תעשייתית**. ת"א. מרכז לחינוך טכנולוגי

מקורות בלועזית

1. Agins, t., 1999. **The End of Fashion**. New York, William Morrow and Company, Inc.
2. Barnes, R., and J.B. Eicher, (eds.), 1997. **Dress and Gender**. New York, berg Publications.
3. Barr, V., Field, K., 1997, **STORES - Rerail Display and Design**. N.Y., PBC International, Inc.
4. Boucher, F., 1989. **20,000 Year of Fashion**. New York, Harry N. Abrams, Publishers.

מילות מפתח

- לקראת כתיבת העבודות על המורות **לחזור** על מילות מפתח ומושגים, שמאפיינים את העיסוק בעיצוב אופנה ולצייד את התלמידים ברשימה של מילות מפתח ומושגים אלה.

לדוגמה:

גורם השראה
עיצוב אופנה בהשראה כלשהי.....
השתקפותו של גורם השראה בקולקציה או במוצר
איתור/ חיפוש של גורם השראה
בעבודתי **אנסה לאתר** גורם השראה לעיצוב (ולא : בעבודתי **אכתוב על**.....)
בניסיון לאתר גורם השראה אעין בכתבה עדכנית על.....
דף השראה
טקסטורה/ מרקם
קולקציה
מאפיינים של קולקציה
סוגים או קטגוריות של פרטי לבוש : בגדי ערב, ספורט פעיל, לבוש יומיומי, אופנת מועדונים,
בגדי ילדים, בגדי עבודה.....
צלליות אופנה
תחזית אופנה
אופנה עילית

משרד החינוך המינהל למדע ולטכנולוגיה

מותגים
ייצור המוני/תעשייתי
אביזרי אופנה
פרזנטציה
דפי אורה
סוגי בדים: בדים נוקשים, רכים, בעלי "נפילה טובה", חורפיים, מגורדים.....

שאלת חקר

מהי שאלת חקר?

- שאלת חקר היא הצהרת כוונות של התלמיד (החוקר) לגבי עבודתו.

מהי שאלת חקר טובה?

- היא שאלה המנוסחת בצורה ממוקדת, מדויקת מהבחינה הלשונית ומכוונת למטרת העבודה. (בעיצוב אופנה המטרה, שהיא:
חיפוש/ איתור גורם השראה לצורך עיצוב קולקציה של פרטי לבוש).

- היא שאלה שמתיחסת לנושא הכיתתי/ נושא הגג ולנושא האישי/ הפרטי.
- היא שאלה שנובעת מהבנה של תהליך - עיצוב אופנה ושליטה של התלמיד/ה בשפה המקצועית המושתת על "מילות מפתח" מתחום המקצוע.

שאלת חקר טובה היא שאלה שלתלמיד החוקר אין תשובה עליה בשעת ניסוחה.

כיצד מכוונים תלמידים לשאול שאלות חקר טובות?

- מוודאים שהתלמידים מבינים את מטרות העבודה ואת המבנה שלה, (כפי שהם מוגדרים בנהלים לפרויקטים ועבודות הגמר).
- מכוונים את התלמידים לקראת איסוף ראשוני של חומרים.
- בשיחה אישית עם התלמיד מסייעים לו בגיבוש מסגרת החומר הרלוונטי ראשי פרקים ראשוניים, שישמשו את התלמיד לאיתור גורם השראה מעניין ומקורי לעיצוב קולקציה של פרטי לבוש.
- לאחר שהתלמיד קרא את החומר, מתמצא בו ואוהב אותו יש לסיע לו בניסוח של שאלת החקר.

דוגמאות לשאלות חקר שמבטאות את מטרות הפרויקטים בעיצוב אופנה

על רקע של דוגמאות להגדרת נושא הגג והנושא האישי

נושא גג: "אמנות בשרות האופנה" (בהגדרה זו ישנה הבהרה שזאת עבודה בעיצוב אופנה)
נושא אישי: הסגנון הגותי (מאחר וכבר הובהר בנושא הגג שזו עבודה באופנה, אפשר להסתפק בניסוח כגון זה)

או אפשרות אחרת

נושא גג: סגנונות באמנות

נושא אישי: עיצוב אופנה בהשראת רזי הגותיקה

משרד החינוך המינהל למדע ולטכנולוגיה

- 1 האם הסגנון הגותי יכולים להוות (עבורי) גורם השראה לעיצוב אופנה?
 - 2 במה מאפייני הסגנון הגותי יכולים **לשמש לי** גורם השראה לעיצוב אופנה?
 - 3 מאפייני הסגנון הגותי כגורם השראה לעיצוב קולקציה של פרטי לבוש.
 - 4 במה מאפייני הסגנון הגותי יכולים להוות גורם השראה לעיצוב אופנה עכשווית?
- ניסוחה של שאלת החקר הרביעית, מחייב לחקור את מאפייני האופנה העכשווית ולהסיק מסקנות (להציג דוגמאות ולתאר בכתב את המאפיינים) וכמובן לעצב בהשראתן. לעומת זאת שלושת הניסוחים הקודמים אינם מחייבים זאת.

במה שאלות החקר הבאות אינן שאלות טובות?

- 1 במה הסגנון הגותי והצריחים החדים שמאפיינים אותו יכולים להוות גורם השראה עבור מעצבי אופנה?
- הניסוח מתאים לעבודה עיונית, שנחקרים בה שני נושאים: האדרכלות הגותית ועבודתם של מעצבי אופנה.
- בניסוחה הממוקד מדי של השאלה "הסגנון הגותי והצריחים החדים שמאפיינים אותו", היא מגבילה את התלמיד, לבדיקה של הבט ארכיטקטוני אחד בלבד (הצריחים החדים) של הסגנון הגותי.
- 2 שאלת חקר: השתקפות תרבות סין באופנה
- ניסוחה של שאלת חקר זו, אינו מבטאת את המטרות של פרויקט הגמר בעיצוב אופנה.
- הניסוח מתאים לעבודה עיונית, שנחקרים בה שני נושאים: התרבות הסינית והאופנה. היא גם לא ממוקדת כנדרש.
- 3 כיצד המחקר על התפתחות המיקסר מהווה עבורי מקור השראה לעיצוב קולקציה אותה אעצב?
- הניסוח של שאלת חקר זו לוקה בחוסר הגיון, המחקר אינו יכול להוות גורם השראה.
הניסוח המתבקש הוא: כיצד התפתחות המיקסר מהווה עבורי מקור השראה לעיצוב קולקציה של פרטי לבוש?
- 4 **איך התפתח המיקסר עם השנים ואיך התפתח המראה שלו?**
- מדוע שאלה זו "אינה שאלה טובה" כשמדובר העבודה בעיצוב אופנה?
לשיפוטכם !!!

הערות חשובות

משרד החינוך המינהל למדע ולטכנולוגיה

- אחד השלבים החשובים בכתיבת העבודות הוא כתיבת הטיוטה.
- על המורות להבהיר זאת לתלמידים, כמו כן על המורות להקפיד על **בדיקת הטיוטות ועל מתן משוב לתלמידים לפני עריכת העבודה**.
- בעבודות שמשלבות שני פרויקטים כמו התנסות בא. שימושית (2 יחל') עם עיצוב אופנה ותלבושות (5 יחל') יש להסביר זאת במבוא וכמובן לכתוב סיכום אחד משותף בסוף העבודה.
- בפרק בתורת חומרי הטקסטיל יש לכתוב הקדמה וסיכום נפרדים על פי דרישות הנושא.